

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

TRỊNH HẢI LONG

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TẠI
HUYỆN PHÚ LƯƠNG TỈNH THÁI NGUYÊN**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

TRỊNH HẢI LONG

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN
TẠI HUYỆN PHÚ LƯƠNG TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Lê Hưng

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn tốt nghiệp của tôi với tên đề tài: ***“Giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân tại huyện Phú Lương tỉnh Thái Nguyên”*** là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu trong luận văn là trung thực, do chính tác giả thu thập và phân tích. Nội dung trích dẫn đều chỉ rõ nguồn gốc. Kết quả trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình khoa học nào.

Thái Nguyên, ngàythángnăm 2015

Học viên

Trịnh Hải Long

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình viết luận văn, bản thân tôi đã nhận được rất nhiều sự quan tâm giúp đỡ của các thầy cô giáo trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên, các cơ quan, ban ngành của huyện Phú Lương, anh em, bạn bè, đồng nghiệp và sự hướng dẫn tận tình của TS. Trần Lê Hưng.

Xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Trần Lê Hưng, người đã tận tình hướng dẫn, định hướng và giúp đỡ tôi về chuyên môn trong suốt thời gian thực hiện đề tài và hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn Tập thể các thầy cô giáo trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu để tôi thực hiện tốt đề tài này. Đồng thời xin chân thành cảm ơn Ban Giám đốc, các cán bộ phòng nông nghiệp huyện Phú Lương, chi cục thống kê huyện Phú Lương, UBND huyện Phú Lương, các ban ngành đoàn thể và các xã của Huyện đã tạo điều kiện thuận lợi để tôi thực hiện tốt đề tài này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của các thầy cô giáo, các cơ quan, bạn bè, đồng nghiệp đã giúp tôi hoàn thành luận văn nghiên cứu của mình.

Luận văn là công trình nghiên cứu kỹ lưỡng, làm việc một cách khoa học và rất nghiêm túc của bản thân tôi. Song không tránh khỏi những hạn chế và thiếu sót. Vì vậy, tôi mong được sự đóng góp ý kiến của các thầy cô giáo, những độc giả quan tâm đến công trình nghiên cứu này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngàythángnăm 2015

Tác giả

Trịnh Hải Long

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	i
MỤC LỤC	i
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	i
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	i
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp mới của đề tài.....	3
5. Bố cục của Luận văn.....	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN	
KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN.....	4
1.1. Khái niệm.....	4
1.1.1. Hộ nông dân.....	4
1.1.2. Kinh tế hộ nông dân	5
1.1.3. Phát triển kinh tế hộ nông dân	6
1.2. Vai trò của phát triển kinh tế hộ nông dân.....	6
1.3. Phân loại hộ nông dân.....	6
1.4. Nội dung của phát triển kinh tế hộ nông dân	7
1.4.1. Phát triển quy mô các yếu tố sản xuất của kinh tế hộ nông dân	7
1.4.2. Nâng cao trình độ sản xuất của chủ hộ	7
1.4.3. Gia tăng kết quả sản xuất, nâng cao thu nhập, đời sống và tích lũy của kinh tế hộ	8
1.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân	8
1.6. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở một số nước trên thế giới và ở một số khu vực ở Việt Nam	11
1.6.1. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở một số nước trên thế giới	11

1.6.2. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở một số khu vực ở Việt Nam.....	13
1.6.3. Những bài học kinh nghiệm rút ra đối với phát triển kinh tế hộ nông ở huyện Phú Lương.....	23
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	25
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	25
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.2.1. Cơ sở phương pháp luận	25
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin	25
2.2.3. Phương pháp tổng hợp thông tin.....	26
2.2.4. Phương pháp phân tích thông tin	26
2.3. Các chỉ tiêu phản ánh trình độ và hiệu quả sản xuất của kinh tế hộ nông dân	27
2.3.1. Chỉ tiêu phản ánh về chủ hộ nông dân	27
2.3.2. Chỉ tiêu phản ánh điều kiện sản xuất kinh doanh của hộ nông dân	27
Chương 3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TẠI HUYỆN PHÚ LƯƠNG TỈNH THÁI NGUYÊN.....	28
3.1. Vài nét cơ bản về huyện Phú Lương - tỉnh Thái Nguyên	28
3.1.1. Vị trí địa lý	28
3.1.2. Địa hình.....	29
3.1.3. Khí hậu	29
3.1.4. Thủy văn.....	29
3.1.5. Các nguồn tài nguyên.....	30
3.1.6. Tình hình quản lý và sử dụng đất.....	31
3.1.7. Tình hình dân số và lao động	33
3.1.8. Tình hình về cơ sở hạ tầng, y tế, giáo dục	34
3.1.9. Tình hình kinh tế xã hội trên địa bàn huyện	36
3.1.10. Những thuận lợi và khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế, văn hoá xã hội ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân ở vùng nghiên cứu.....	39
3.2. Thực trạng tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Phú Lương.....	41
3.2.1. Tình hình chung kinh tế hộ nông dân của huyện Phú Lương từ năm 2011 -2013	41

3.2.2. Thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân ở các xã điều tra	43
3.3. Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả sản xuất nông - lâm nghiệp của hộ	58
3.3.1. Ảnh hưởng trình độ học vấn, nguồn gốc và thành phần dân tộc của chủ hộ nông dân	58
3.3.2. Ảnh hưởng quy mô các yếu tố sản xuất đến thu nhập về nông lâm - nghiệp của hộ nông dân	59
3.4. Phân tích những điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức trong việc phát triển kinh tế hộ nông dân tại huyện Phú Lương hiện nay	61
3.4.1. Điểm mạnh	61
3.4.2. Điểm yếu	61
3.4.3. Cơ hội	62
3.4.4. Thách thức	63
Chương 4. GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TẠI HUYỆN PHÚ LƯƠNG TỈNH THÁI NGUYÊN.....	64
4.1. Phương hướng phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Phú Lương.....	64
4.2. Mục tiêu phát triển kinh tế huyện Phú Lương năm 2020.....	65
4.3. Những giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Phú Lương.....	68
4.3.1. Nhóm giải pháp về chính sách	68
4.3.2. Nhóm giải pháp về đất đai	72
4.3.3. Nhóm giải pháp về vốn	73
4.3.4. Nhóm giải pháp về phát triển nguồn nhân lực.....	74
4.3.5. Nhóm giải pháp về khoa học kỹ thuật.....	76
4.3.6. Nhóm giải pháp xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn.....	78
4.3.7. Khuyến khích thành lập các tổ hợp tác, các nhóm cùng sở thích	78
4.3.8. Giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân và bền vững	78
4.4. Kiến nghị	79
KẾT LUẬN	81
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83
PHỤ LỤC	85

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT

TT	Ký hiệu viết tắt	Nghĩa
1	NLN	Nông lâm nghiệp
2	ATK	An toàn khu
3	BCH	Ban chấp hành
4	BHYT	Bảo hiểm y tế
5	BQ	Bình quân
6	CN-TTCN	Công nghiệp - Tiểu thủ công nghiệp
7	ĐVT	Đơn vị tính
8	FAO	Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên Hiệp Quốc
9	GPMB	Giải phóng mặt bằng
10	GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
11	GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
12	GCD	Giá cố định
13	GD&LĐXH	Giáo dục và lao động xã hội
14	HTX	Hợp tác xã
15	HĐND	Hội đồng nhân dân
16	KH	Kế hoạch
17	KCN	Khu công nghiệp
18	KHCN	Khoa học công nghệ
19	KHKT	Khoa học kỹ thuật
20	LĐ	Lao động
21	NTM	Nông thôn mới
22	NN	Nông nghiệp
23	NK	Nhân khẩu
24	ANQP	An ninh quốc phòng
25	PTNT	Phát triển nông thôn
26	PTTH	Phát thanh truyền hình
27	SKSS/KHHGD	Sức khỏe sinh sản/ kế hoạch hóa gia đình
28	SL	Số lượng
29	TT	Thị trấn
30	THCS	Trung học cơ sở
31	TLSX	Tư liệu sản xuất
32	TN	Thu nhập
33	TNVN	Tiếng nói Việt Nam
34	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Diện tích, Dân số, mật độ dân số huyện Phú Lương chia theo xã, phường, thị trấn năm 2013	28
Bảng 3.2.	Phân loại độ dày tầng đất của huyện năm 2013	30
Bảng 3.3.	Đất đai và tình hình sử dụng đất đai của huyện năm 2013.....	32
Bảng 3.4.	Tình hình dân số và lao động của huyện qua 3 năm	33
Bảng 3.5.	Một số chỉ tiêu kinh tế xã hội của huyện giai đoạn 2011 - 2013.....	36
Bảng 3.6.	So sánh một số chỉ tiêu chung của huyện Phú Lương và tỉnh Thái Nguyên năm 2013	39
Bảng 3.7.	Một số chỉ tiêu về kinh tế hộ nông dân của huyện qua 3 năm	42
Bảng 3.8.	Đặc điểm chung về hộ nông dân điều tra năm 2013	43
Bảng 3.9.	Phân bổ đất đai của nông hộ điều tra năm 2013 theo quy mô diện tích.....	45
Bảng 3.10.	Một số chỉ tiêu về lao động và nhân khẩu của hộ nông dân điều tra năm 2013	47
Bảng 3.11.	Tỷ lệ lao động trong độ tuổi của các hộ nông dân năm 2013	47
Bảng 3.12.	Trình độ học vấn của chủ hộ điều tra ở vùng nghiên cứu năm 2013.....	48
Bảng 3.13.	Vốn sản xuất bình quân của nông hộ năm 2013.....	50
Bảng 3.14.	Vốn bình quân hộ nông dân năm 2013	50
Bảng 3.15.	Tổng giá trị sản phẩm từ sản xuất Nông - Lâm nghiệp của hộ gia đình năm 2013	52
Bảng 3.16.	Chi phí sản xuất nông - lâm nghiệp của hộ nông dân năm 2013	53
Bảng 3.17.	Tổng thu nhập từ sản xuất Nông - Lâm nghiệp ở hộ điều tra.....	54
Bảng 3.18.	Tổng thu nhập từ sản xuất ngoài Nông - Lâm nghiệp của các hộ	55
Bảng 3.19.	Thu nhập của hộ nông dân năm 2013	56
Bảng 3.20.	Thu nhập bình quân theo lao động và nhân khẩu	57
Bảng 3.21.	Ảnh hưởng của chủ hộ nông dân tới kết quả sản xuất.....	58
Bảng 3.22.	Thu nhập về sản xuất NLN của hộ nông dân phân theo nguồn lực	60
Bảng 4.1.	Tổng hợp các chỉ tiêu chủ yếu kế hoạch phát triển kinh tế xã hội chủ yếu của huyện đến năm 2015 tầm nhìn 2020.....	65

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1. Giá trị sản xuất nông nghiệp huyện Phú Lương Giai đoạn 2011 - 2013 (theo giá cố định 1994)	41
Hình 3.2. Phân bổ đất đai của nông hộ điều tra năm 2013 theo quy mô diện tích ...	46
Hình 3.3. Tỷ lệ lao động trong độ tuổi của các hộ nông dân năm 2013	48
Hình 3.4. Trình độ học vấn của chủ hộ điều tra ở vùng nghiên cứu năm 2013	49